
Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2015:1

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse *Ändringar i kyrkoordningen m.m.*, KsSkr 2015:3, avsnitt 5, om övriga ändringar och rättelser i vilken det föreslås en rad ändringar och rättelser i kyrkoordningen. Utskottet ställer sig bakom förslagen och föreslår att kyrkostyrelsens förslag ska bifallas.

Vidare föreslår utskottet två ytterligare justeringar i kyrkoordningen.

Till betänkandet finns en reservation och ett särskilt yttrande.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) med de av utskottet föreslagna justeringarna, enligt *bilaga 1*.
2. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3), enligt *bilaga 1*.
3. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i Ersättningsstadga (2012:17), enligt *bilaga 1*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2015:3, *Ändringar i kyrkoordningen m.m.*, avsnitt 5, *Övriga ändringar och rättelser*

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1).
2. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3).
3. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i Ersättningsstadga (SvKB 2012:17).

Bakgrund

Rättelser med anledning av strukturförändringen

Genom de beslut om förändringar i strukturen på lokal nivå som kyrkomötet beslutade om 2012 och vilka trädde i kraft den 1 januari 2014 kan det på lokal nivå endast finnas församlingar med egen ekonomi och pastorat. Pastorat utgör en samverkansform för två eller fler församlingar och är juridiskt att se som totala kyrkliga samfälligheter.

Av förbiseende har emellertid 8 kap. 17 § och 17 kap. 14 § inte ändrats i enlighet med de ändringar som antogs av kyrkomötet 2012. Detta innebär att det i de nämnda paragraferna inte blir tydligt vad som gäller. Kyrkostyrelsen föreslår därför att detta korrigeras.

Rättelser av felaktig användning av begreppet förtroendevalda

Enligt definitionen av begreppet förtroendevalda i 33 kap. 1 § i kyrkoordningen ska begreppet anses omfatta de personer som vid kyrkliga val har utsetts till ledamöter, ersättare och ordförande i *beslutande och verkställande organ* inom Svenska kyrkan. Exempel på beslutande organ är kyrkofullmäktige, indelningsdelegerade, stiftsfullmäktige och kyrkomötet. Exempel på verkställande organ är kyrkorådet, församlingsrådet (se KsSkr 2012:5 s. 95), indelningsstyrelsen, stiftsstyrelsen och kyrkostyrelsen.

I 10 kap. 11 § i kyrkoordningen samt i 7 kap. 1 § i arbetsordningen för kyrkomötet och i 1, 2, 3 och 11 §§ i ersättningsstadgan har dock begreppet förtroendevalda kommit att användas även för ledamöter i andra organ än de ovan uppräknade vilket inte torde vara korrekt. Kyrkostyrelsen föreslår därför att begreppet förtroendevalda utmönstras ur de här uppräknade paragraferna och i förekommande fall ersätts med "ledamöter och ersättare".

Förtydligande avseende möjlighet att ta ut avgift för konfirmation

Möjligheten att ta ut avgift för konfirmation reglerades tidigare i 42 kap. 7 a § i kyrkoordningen. I paragrafen angavs att någon avgift för konfirmation inte fick tas ut för sådana kostnader som motsvarade konfirmationsersättningen i paragrafens andra till fjärde stycke. I andra till tredje styckena fanns de bestämmelser som numera finns intagna i 42 kap. 9 § och som reglerar konfirmationsersättningen. I paragrafens fjärde stycke fanns en bestämmelse som gav kyrkostyrelsen rätt att utfärda närmare bestämmelser om vad konfirmationsersättningen omfattar och om ersättningsens storlek.

Genom de ändringar som föreslogs av den så kallade Strukturutredningen i betänkandet *Närhet och samverkan* (SKU 2011:2) kom avgifter för samtliga kyrkliga handlingar att regleras i 42 kap. 7 § samtidigt som bestämmelserna i de tidigare andra till tredje styckena i 7a § flyttades till samma kapitels 9 §. Bestämmelsen som ger kyrkostyrelsen rätt att utfärda närmare bestämmelser samt fastställa ersättningsbeloppens storlek återfinns nu i 12 § och behandlar samtliga kyrkliga handlingar i ett sammanhang.

Av kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2011:5) framgår att avsikten inte var att göra någon innehållslig förändring när bestämmelserna redigerades om. Av den nuvarande regleringen framgår emellertid inte att det finns en möjlighet för en församling att ta ut avgift för konfirmation av en enskild till den del kostnaderna inte omfattas av den konfirmationsersättning som anges i 9 § samt i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2014:12) om clearingbelopp för dop-, vigsel- och begravningsgudstjänster samt konfirmationsersättning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår kyrkostyrelsen att 7 § förtydligas så att det av paragrafen framgår att avgift inte får tas ut av en enskild som tillhör Svenska kyrkan till den del kostnaderna omfattas av konfirmationsersättningen.

I 3 kap. 1 §, första stycket, Arbetsordning för kyrkomötet (1999:3) anges att motioner till kyrkomötet ska väckas genom att lämnas till kyrkostyrelsen senast två månader innan årets första kyrkomötessammanträde inleds. I samma paragrafs tredje stycke sägs emellertid att motioner med anledning av en skrivelse med redovisning av verksamheten på den nationella nivån eller med förslag till budget alltid får väckas genom att lämnas till kyrkostyrelsen senast två veckor innan årets första sammanträde inleds. Denna reglering har sitt ursprung i den tid då kyrkomötets första session hölls i maj och kyrkostyrelsen därför inte hade någon reell möjlighet att avlämna skrivelserna med redovisning av verksamheten på nationell nivå eller budget inom den tidsfrist – två månader innan första kyrkomötessammanträdet inleds – som stadgas i 3 kap. 2 § i arbetsordningen.

Som bestämmelsen i 3 kap. 1 § tredje stycket är utformad finns emellertid ingen begränsning för avlämnande av motion till de fall då årsredovisnings- eller budgetskrivelse avlämnas sent vilket innebär att bestämmelsen medger att en motion med anledning av en årsredovisnings- eller budgetskrivelse enligt bestämmelsens ordalydelse alltid kan avlämnas två veckor före det att kyrkomötets första session inleds. Att motionstiden på detta sätt förlängs för motioner med anledning av årsredovisnings- eller budgetskrivelse anser kyrkostyrelsen vara orimligt och kan inte ha avsetts gälla i de fall kyrkostyrelsen, i enlighet med huvudregeln i 3 kap. 2 §, första stycket, avlämnar dessa skrivelser senast två månader före det att den första sessionen inleds. Det senare kan förväntas vara fallet i vart fall så länge som kyrkomötets första session avhålls på hösten.

Kyrkostyrelsen föreslår därför att det i 3 kap. 1 § införs en begränsning av rätten att avlämna en motion med anledning av en skrivelse med redovisning av verksamheten på den nationella nivån eller med förslag till budget senast två veckor före det att första sammanträdet inleds. Enligt kyrkostyrelsens förslag ska denna rätt endast kunna utnyttjas i de fall kyrkostyrelsen avlämnat berörd skrivelse senare än två månader före första sammanträdet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) med de av utskottet föreslagna justeringarna enligt bilaga 1.
2. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3), enligt bilaga 1.
3. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i Ersättningsstadga (2012:17), enligt bilaga 1.

Kyrkorättsutskottet finner att förslagen är nödvändiga konsekvensändringar med anledning av tidigare fattade beslut och föreslår därför att kyrkostyrelsens förslag ska bifallas.

Det har kommit till Kyrkorättsutskottets kännedom att ytterligare två justeringar bör göras i kyrkoordningen. I rubriken närmast före 8 kap. 23 a § används en felaktig benämning av Svenska kyrkan i utlandet. Rubriken ska rättas av samma skäl som låg till grund för den rättelse av 8 kap. 23 a § som kyrkomötet beslutade om år 2013 (se KsSkr 2013:3, Kr 2013:1). Den ska istället lyda ”Elektorer från *Svenska kyrkan i utlandet*”. I 57 kap. 5 § finns en felaktig hänvisning till 37 kap. 18 §.

Hänvisningen ska rätteligen avse 19 §. Utskottet föreslår därför att även dessa ändringar i kyrkoordningen ska genomföras.

Uppsala den 24 september 2015

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Linda Jansson, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Claes-Johan Bonde, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Margareta Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Agnetha Eriksson, Manilla Bergström, Sofia Särdaqvist, Hans Weichbrodt, Sven Ingvar Holmgren, Christina Blomqvist, Georg Lagerberg, Per-Olof Jacobsson, Ann-Christine From Utterstedt, Mikael Eskilandersson och Lars Larsson.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss mot framlagt betänkande Kr 2015:1 i den del som berör föreslagen ändring i 42 kap. 7 § kyrkoordningen avseende kyrkoavgift och ersättning för kyrkliga handlingar.

Vi menar att en återgång till ursprunglig lydelse har en sådan innebörd att ändring i sak blir ett faktum.

Vi menar att nuvarande lydelse är tydligare än föreslagen lydelse och därför är en förändring onödig.

Vidare är ursprunglig lydelse något mer otydlig och öppnar upp för tolkning så att avgift skulle kunna tas ut för den del som inte ges ersättning för.

Mot denna bakgrund reserverar vi oss mot utskottets tillstyrkande av skrivelsen och föreslår samtidigt avslag på densamma.

Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson och Björn Andersson

Särskilt yttrande

Förtydligande avseende möjlighet att ta ut avgift för konfirmation. Rättelsen i texten är visserligen korrekt men det är olyckligt att det nu återigen finns en risk att barn från mindre bemedlade familjer inte längre kommer att kunna delta i aktiviteter som exempelvis lägerverksamhet kopplad till konfirmationsundervisningen men som ändå inte täcks av konfirmationsersättningen.

Berit Bornecrantz Dias

Övriga ändringar och rättelser

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att rubriken närmast före 8 kap. 23 a § ska lyda "Elektorer från Svenska kyrkan i utlandet",

dels att 8 kap. 17 §, 10 kap. 11 §, 17 kap. 14 §, 42 kap. 7 § och 57 kap. 5 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap. Biskopen

17 § Inom varje församling som inte ingår i ett pastorat och varje pastorat ska det väljas minst en elektor.

Stiftsstyrelsen ska fördela övriga elektorsplatser mellan församlingarna och pastoraten. Fördelningen ska göras i förhållande till antalet röstberättigade enligt 33 kap. 2 § i varje församling som inte ingår i ett pastorat och pastorat. Antalet röstberättigade ska beräknas på uppgifterna i det register som avses i 56 kap. 1 § 1 en vecka före det att stiftsstyrelsen beslutar om tidpunkten för valet.

Stiftsstyrelsen ska genast underrätta de församlingar och pastorat som ska välja elektorer om beslutet.

17 § Inom varje församling som inte ingår i ett pastorat och *inom* varje pastorat ska det väljas minst en elektor.

10 kap. Den nationella nivåns uppdrag

11 § Svenska kyrkans arvodesnämnd är ett särskilt organ för att fastställa sammanträdesarvoden för kyrkomötets ledamöter samt för *de övriga förtroendevalda* som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen.

Arvoden för arvodesnämndens ledamöter regleras i Ersättningsstadgan (SvKB 2012:17).

Arvodesnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i instruktionen för nämnden.

11 § Svenska kyrkans arvodesnämnd är ett särskilt organ för att fastställa sammanträdesarvoden för kyrkomötets ledamöter samt för *ledamöter och ersättare i organ* som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen.

17 kap. Gudstjänstliv

14 § Kyrkoherden får ge tillstånd åt någon som är döpt och tillhör eller *är anställd för* en församling i pastoratet att predika och leda gudstjänsten vid en viss eller vissa av de gemensamma gudstjänsterna i någon av pastoratets församlingar. Ett sådant tillstånd får inte ges om frågan har prövats av biskopen enligt 13 § första stycket och biskopen har vägrat tillstånd.

14 § Kyrkoherden får ge tillstånd åt någon som är döpt och tillhör *församlingen* eller, *om församlingen ingår i ett pastorat*, en församling i pastoratet att predika och leda gudstjänsten vid en viss eller vissa av de gemensamma gudstjänsterna i *församlingen* eller i någon av pastoratets församlingar. Ett sådant tillstånd får *också ges till någon som är döpt och anställd i församlingen eller, om församlingen ingår i ett pastorat, i pastoratet*. Tillstånd får dock inte i något fall ges om frågan har prövats av biskopen enligt 13 § första stycket och biskopen har vägrat tillstånd.

Kyrkoherden ska för varje år anmäla till biskopen vilka som fått ett sådant tillstånd och vilka gudstjänster det har gällt.

Kyrkoherdens tillstånd får inte avse sakramentsförvaltningen eller att leda de kyrkliga handlingarna.

42 kap. Kyrkoavgift och ersättning för kyrkliga handlingar

7 § Någon avgift för dop får inte tas ut från enskilda personer. Inte heller får någon avgift tas ut för konfirmation när konfirmanden tillhör Svenska kyrkan, för vigsel när någon av makarna tillhör Svenska kyrkan eller för en begravningsgudstjänst när den avlidne vid dödsfallet tillhörde Svenska kyrkan.

7 § Någon avgift för dop får inte tas ut från enskilda personer. Inte heller får någon avgift tas ut för konfirmation *för sådana kostnader som täcks av den konfirmationsersättning som avses i 9 och 12 §§* när konfirmanden tillhör Svenska kyrkan, för vigsel när någon av makarna tillhör Svenska kyrkan eller för en begravningsgudstjänst när den avlidne vid dödsfallet tillhörde Svenska kyrkan.

57 kap. Tillsyn

5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Församlingar som ingår i ett pastorat ska ha en gemensam församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med domkapitlet. När det gäller en gemensam församlingsinstruktion ska kyrkorådet även samråda med församlingsråden inom pastoratet. Instruktionen ska innehålla

1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,

2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastoralprogrammet ska även behandlas dels församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys.

Utöver vad som sägs i första stycket ska i en gemensam församlingsinstruktion för församlingarna i ett pastorat även redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet. Där ska också redovisas hur de befattningar som präst som ska finnas inrättade enligt 37 kap. 18 § i huvudsak disponeras.

Utöver vad som sägs i första stycket ska i en gemensam församlingsinstruktion för församlingarna i ett pastorat även redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet. Där ska också redovisas hur de befattningar som präst som ska finnas inrättade enligt 37 kap. 19 § i huvudsak disponeras.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2016.

Förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) att 3 kap. 1 § och 7 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. Ärendenas väckande

1 § Motioner väcks genom att lämnas till kyrkostyrelsen senast två månader innan årets första kyrkomötessammanträde inleds.

Kyrkomötets presidium får besluta att motioner med anledning av en skrivelse från kyrkostyrelsen får väckas senare.

Motioner med anledning av en skrivelse med redovisning av verksamheten på den nationella nivån eller med förslag till budget får dock *alltid* väckas genom att lämnas till kyrkostyrelsen senast två veckor innan årets första sammanträde inleds.

Motioner med anledning av en skrivelse med redovisning av verksamheten på den nationella nivån eller med förslag till budget får dock, *i de fall skrivelsen lämnats senare än två månader innan årets första sammanträde inleds*, väckas genom att lämnas till kyrkostyrelsen senast två veckor innan årets första sammanträde inleds.

Kyrkostyrelsen ska överlämna inkomna motioner till alla som har rätt att delta i kyrkomötets sammanträden.

7 kap. Arvoden

1 § Ledamöter av kyrkomötet samt *förtroendevalda* som utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen har rätt till arvode och ersättning.

Som framgår av 10 kap. 11 § i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) ska Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån fastställa sammanträdesarvoden för kyrkomötets ledamöter samt för *de övriga förtroendevalda* som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, dock inte för arvodesnämndens ledamöter.

Närmare bestämmelser om arvoden och ersättningar meddelas av kyrkomötet i särskilt beslut.

1 § Ledamöter av kyrkomötet samt *ledamöter och ersättare i organ* som utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen har rätt till arvode och ersättning.

Som framgår av 10 kap. 11 § i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) ska Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån fastställa sammanträdesarvoden för kyrkomötets ledamöter samt för *ledamöter och ersättare i organ* som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, dock inte för arvodesnämndens *ledamöter och ersättare*.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2016.

Förslag till ändringar i Ersättningsstadga

Kr 2015:1
Bilaga 1

Kyrkomötet beslutar i fråga om Ersättningsstadga (SvKB 2012:17) att 1, 2, 3 och 11 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Inledande bestämmelser

1 § I denna ersättningsstadga finns bestämmelser om arvoden för kyrkomötets ledamöter samt för *de övriga förtroendevalda* som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen.

Arvodet kan utgå som ett sammanträdesarvode och som ett fast årsarvode.

Med basbelopp i denna stadga avses prisbasbeloppet enligt Socialförsäkringsbalken.

1 § I denna ersättningsstadga finns bestämmelser om arvoden för kyrkomötets ledamöter samt för *ledamöter och ersättare i organ* som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen.

Sammanträdesarvode

2 § Sammanträdesarvode utgår för ett protokollfört sammanträde oavsett sammanträdesdets längd. Endast ett sammanträdesarvode per dygn kan utgå.

Sammanträdesarvodet *avses ersätta den förtroendevaldes* inläsning, närvaro och ansvarstagande.

Sammanträdesarvodet *utgör ersättning för* inläsning, närvaro och ansvarstagande.

3 § Sammanträdesarvode ska utgå till ordinarie ledamot samt till tjänstgörande ersättare och ersättare som är närvarande på ordförandes särskilda kallelse.

Sammanträdesarvode utgår inte till den *förtroendevalde* som enligt kyrkoordningen är skyldig att delta i sammanträdet.

Sammanträdesarvode utgår inte till den som enligt kyrkoordningen är skyldig att delta i sammanträdet.

Till kyrkomötets ledamöter utgår sammanträdesarvode under kyrkomötets sammanträdesdagar jämte en inledande förberedelsedag vid varje session. Till kyrkomötets ledamöter utgår dock inte sammanträdesarvode enligt denna ersättningsstadga för ett sammanträde i något annat organ under den tid som kyrkomötet är samlat.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

11 § Till de *förtroendevalda* som enligt 4 och 5 §§ har rätt att erhålla sammanträdesarvode får också betalas ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst. Semester och kompensationsledighet berättigar inte till ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas per sammanträdesdag med högst 7 procent av ett basbelopp.

11 § Till de som enligt 4 och 5 §§ har rätt att erhålla sammanträdesarvode får också betalas ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst. Semester och kompensationsledighet berättigar inte till ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Till den *förtroendevalde*
som har förlorat arbetsförtjänst
men som inte kan redovisa för
den får betalas ersättning med
ett belopp som motsvarar den
sjukpenning som skulle ha
betalats från Försäkringskassan
vid sjukdom.

Till den som har förlorat
arbetsförtjänst men som inte kan
redovisa för den får betalas
ersättning med ett belopp som
motsvarar den sjukpenning som
skulle ha betalats från Försäkrings-
kassan vid sjukdom.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2016.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2015:2

Samordning av begravningsverksamheten m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionerna 2015:4, 2015:7 och 2015:16 vilka bl.a. innefattar frågor om samverkan, samordning, rådgivning och tillsyn av begravningsverksamheten, i vilken krematorieverksamheten ingår.

Utskottet konstaterar att en särskild utredare har givits i uppdrag att utreda behovet av samverkan mellan de kyrkliga huvudmännen inom begravningsverksamheten och i vilka former en sådan samverkan bäst kan ske under rådande förutsättningar. Utskottet anser att det finns behov av en tydligare struktur och ledning inom begravningsområdet och att en samordning och planering måste komma till stånd. Utskottet anser vidare att det är angeläget att det inom Svenska kyrkan finns ett övergripande ansvar i dessa frågor och att oklarheterna vad gäller tillsyns- och samordningsfrågorna klagörs. Detsamma gäller inte minst Svenska kyrkans arbetsgivarorganisations roll och ansvar i sammanhanget. Utskottet vill understryka vikten av att dessa frågor omhändertas och kommer till ett klagörande.

Utskottet föreslår att motionerna avslås, bl.a. därför att en utredning redan pågår. Det är dock utskottets mening att frågorna är så angelägna att kyrkostyrelsen, även om en utredning nu pågår i vissa delar, med anledning av motionerna ska ges i uppdrag att klagöra hur frågorna om tillsyn och samordning ska hanteras.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:4.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:7.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:16.
4. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motionerna 2015:4, 2015:7 och 2015:16 uppdra till kyrkostyrelsen att mot bakgrund av vad utskottet anfört klagöra hur frågorna om tillsyn och samordning ska hanteras.

Motionernas förslag

Motion 2015:4 av Anders Brunnstedt och Maria Lagerman, Samverkan, rådgivning och tillsyn av begravningsverksamhet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur samverkan, rådgivning och tillsyn av begravningsverksamhet bättre organiseras på nationell nivå och stiftsnivå i Svenska kyrkan.

Motion 2015:7 av Claes Block, Samordning av krematorieverksamheten i Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till samordning av krematorieverksamheten de kyrkliga begravningshuvudmännen emellan.

Motion 2015:16 av Anders Åkerlund, Samordning av begravningsverksamheten

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda frågan om samordning av begravningsfrågorna på riks- och stiftsplan.

Bakgrund

Samverkan och rådgivning

Samverkan inom begravningsverksamheten sker i dag ofta genom att begravningshuvudmännen samarbetar med varandra i olika avseenden och på olika områden. Speciellt när det gäller krematorieverksamheten sker ett omfattande samarbete genom avtal.

Rådgivning gällande begravningsverksamheten sker i dag genom Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation (SKAO) som är en arbetsgivar- och serviceorganisation för Svenska kyrkans församlingar, pastorat och stift. Rådgivning sker även via Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF). Dessa två organisationer anordnar utbildningar, konferenser och bistår med rådgivning i kyrkogårds- och begravningsverksamheten. SKAO svarar även för arbetsgivar- och arbetsmiljöfrågor.

Rådet för begravningsfrågor är ett samrådsorgan mellan Svenska kyrkan, SKKF och SKAO. Inom rådet utbyts kunskaper och erfarenheter och där diskuteras hur olika problem kan lösas till exempel genom utvecklingsinsatser. Rådet följer upp och diskuterar aktuella händelser och utvecklingen inom begravningsverksamheten, som lagstiftning, förändringar av allmänhetens önskemål och etiska frågor.

Tillsyn

Statlig tillsyn över begravningsverksamheten finns reglerad i 10 kap. 1 § begravningslagen (1990:1144) där det framgår att länsstyrelsen utövar tillsyn över begravningsverksamheten. När en församling är huvudman för begravningsverksamheten ska, enligt 10 kap. 2 § begravningslagen, länsstyrelsen dessutom förordna begravningsombud att granska hur församlingarna tar till vara de personers intressen som inte tillhör Svenska kyrkan.

När det gäller den inomkyrkliga tillsynen är det enligt 57 kap. 1 § 1 p. i kyrkoordningen stiftet som utövar tillsyn över verksamheten i stiftets församlingar och pastorat. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp dels i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, i rättsliga frågor och i förvaltningsfrågor.

Tidigare utredningar

I kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5) till 2012 års kyrkomöte angav kyrkostyrelsen att den avsåg att utreda frågan om olika samverkansformer för begravningsverksamheten och att återkomma i frågan till 2013 års kyrkomöte. En utredare tillsattes och uppdraget för utredningen bestod enligt direktiven av att utreda olika samverkansmöjligheter för begravningsverksamheten. Kyrkostyrelsen beslutade dock att inte remittera betänkandet *Samverkansformer för begravnings-*

verksamheten (SKU 2013:2) med anledning av att regeringen lämnade propositionen *Folkbokföringen i framtiden* (prop. 2012:120) till riksdagen. Denna proposition innebar bland annat att riksdagen nu beslutat om att införa en enhetlig begravningsavgift för Svenska kyrkans samtliga begravningshuvudmän, se vidare Kyrkorättsutskottets betänkande *Huvudmannaskap för begravningsverksamheten* (Kr 2013:6) för en närmare redogörelse av frågan. Förutsättningarna för förslagen i utredningen ändrades därigenom och kyrkostyrelsen beslutade att beredningen av ärendet istället skulle fortsätta.

Förnyat utredningsuppdrag

I november 2013 fastställde kyrkostyrelsens arbetsutskott de direktiv som ligger till grund för den nu pågående utredningen. Detta efter att det, med anledning av vad som nämnts ovan, konstaterats föreligga skäl att på nytt se över frågan om samverkan inom begravningsverksamheten. En särskild utredare gavs därför i uppdrag att åter utreda behovet av samverkan mellan de kyrkliga huvudmännen inom begravningsverksamheten och i vilka former en sådan samverkan bäst kan ske under rådande förutsättningar. Utredningen ska bland annat visa på vilka behov av samverkan som finns med beaktande av beslutet om enhetlig begravningsavgift samt inom vilka geografiska ramar samverkan lämpligast kan ske. Utredningen ska vidare visa på för- och nackdelar med föreslagen samverkansform ur ekonomiska, skattemässiga och rättsliga perspektiv och huruvida kyrkoordningen ska reglera möjligheten att samverka kring begravningsverksamheten. Utredningen ska även redovisa eventuella behov av ändringar i lag eller förordning, se *Direktiv till en förnyad utredning om samverkansformer för begravningsverksamheten*. Utredningen ska lämnas till kyrkostyrelsen den 31 oktober 2015.

Kyrkomötets tidigare behandling

Vid 2013 års kyrkomöte väcktes en motion 2013:35 i vilken det föreslogs att kyrkomötet dels skulle besluta om att i kyrkoordningen införa de bestämmelser som framgår av bilaga 5 till utredningen *Samverkansformer för begravningsverksamheten* (SKU 2013:2), dels att hos regeringen initiera erforderliga ändringar i begravningslagen. Organisationsutskottet avstyrkte i sitt betänkande O 2013:7 motionen med hänvisning till den kritik som Kyrkorättsutskottet framfört i sitt yttrande över motionen; bland annat att förslaget inte beretts på det sätt som får anses krävas samt att förslaget saknar förutsättningar att stå sig över tid. Kyrkomötet beslutade i enlighet med Organisationsutskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:4.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:7.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:16.
4. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motionerna 2015:4, 2015:7 och 2015:16 uppdra till kyrkostyrelsen att mot bakgrund av vad utskottet anfört klargöra hur frågorna om tillsyn och samordning ska hanteras.

Kyrkorättsutskottet konstaterar inledningsvis att en särskild utredare har givits i uppdrag att utreda behovet av samverkan mellan de kyrkliga huvudmännen inom

begravningsverksamheten och i vilka former en sådan samverkan bäst kan ske under rådande förutsättningar. Kyrkorättsutskottet anser att frågan om samverkan inom begravningsverksamheten är mycket angelägen.

Av utredningens direktiv, som utskottet tagit del av, framgår dock inte att frågorna om Svenska kyrkans övergripande ansvar för samordning av och tillsyn över de kyrkliga huvudmännen uttryckligen är en del av utredarens uppdrag. Det är Kyrkorättsutskottets mening att även samordning av och tillsyn över begravningsverksamheten är mycket angelägna frågor för Svenska kyrkan som helhet. Detta inte minst för att det ofta framstår som oklart vad som gäller inom dessa områden. I detta sammanhang kan bl.a. lyftas frågan om i vilken utsträckning den nationella nivån och stiftet har ett ansvar för samordningen av begravningsverksamheten, inom vilken rådgivning får anses vara en del. Detsamma gäller förhållandet mellan den tillsyn som Svenska kyrkan kan utöva och statens tillsyn över begravningsverksamheten.

Mot bakgrund av det anförda är det utskottets mening att det finns behov av en tydligare struktur och ledning inom området och att en samordning och planering måste komma till stånd. Det är angeläget att det inom Svenska kyrkan finns ett övergripande ansvar i dessa frågor och att oklarheterna vad gäller tillsyns- och samordningsfrågorna klagörs. Detsamma gäller inte minst Svenska kyrkans arbetsgivarorganisations roll och ansvar i sammanhanget. Kyrkorättsutskottet kan dock konstatera att det för närvarande är okänt i vilken utsträckning dessa frågor kommer att behandlas av den pågående utredningen, eftersom detta inte uttryckligen är en del av utredarens uppdrag. Utskottet vill dock samtidigt understryka vikten av att dessa frågor omhändertas och kommer till ett klagörande.

Mot bakgrund av detta och vad utskottet i övrigt anfört bör motionerna avslås. Det är dock utskottets mening att de frågor som utskottet behandlat är så angelägna att kyrkostyrelsen, även om en utredning nu pågår i vissa delar, ska ges ett uppdrag att klargöra hur frågorna om tillsyn och samordning ska hanteras.

Uppsala den 24 september 2015

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Jenny Thor, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Margareta Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sebastian Clausson, Agnetha Eriksson, Manilla Bergström, Sofia Särdaqvist, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Sven Ingvar Holmgren, Christina Blomqvist, Georg Lagerberg, Per-Olof Jacobsson, Ann-Christine From Utterstedt, Mikael Eskilandersson, Birgitta Sedin och Lars Larsson.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2015:3

Utredning om huvudmannaskap för begravningsväsendet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2015:50 om att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning om huvudmannaskapet för begravningsväsendet. Kyrkorättsutskottet finner att det saknas skäl att ompröva utskottets tidigare ställningstaganden i frågan om huvudmannaskapet för begravningsverksamheten. Det saknas därför också behov att tillsätta en utredning av det slag som motionären efterfrågar. Kyrkorättsutskottet föreslår att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:50.

Motionens förslag

Motion 2015:50 av Dag Sandahl, Utredning om huvudmannaskap för begravningsväsendet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning om huvudmannaskapet för begravningsväsendet.

Bakgrund

Huvudman för begravningsverksamheten är, enligt begravningslagen (1990:1144), den församling eller kyrkliga samfällighet inom Svenska kyrkan eller – efter särskilt beslut av regeringen – den kommun, som är skyldig att anordna och hålla allmänna begravningsplatser för dem som är folkbokförda inom visst geografiskt avgränsat förvaltningsområde. Det finns en huvudman inom varje förvaltningsområde. (Prop. 1998/99:38 *Staten och trossamfunden – Begravningsverksamheten, kulturminnena, personalen, avgiftsbetalningen m.m.*, s. 98).

I 1 kap. 1 § begravningslagen definieras innehållet i begreppet begravningsverksamhet som ”de olika åtgärder som har direkt samband med förvaltningen av allmänna begravningsplatser”. I 9 kap. 6 § finns vidare en uppräknning av vilka tjänster som huvudmannen ska tillhandahålla utan kostnad för ett dödsbo. Begreppet begravningsväsendet är dock inte reglerat i begravningslagen, men anses normalt vara vidare än begreppet begravningsverksamhet. I begravningsväsendet inkluderas även åtgärder och tjänster i samband med begravning som inte inkluderas i begravningsavgiften, t.ex. anordna begravningsceremoni, gravskötsel och att svepa och lägga den avlidne i kista. (A. prop. s. 98).

I Kyrkoberedningens slutbetänkande *Staten och trossamfunden* (SOU 1994:42) föreslogs att Svenska kyrkan även efter relationsförändringen mellan kyrkan och

staten ska vara huvudman för begravningsverksamheten. Som skäl anfördes att någon kritik mot den dittills gällande ordningen inte förekommit och att de borgerliga kommunerna i sina remissyttranden motsatt sig att som obligatorisk uppgift handha begravningsverksamheten. I regeringens efterföljande förslag till principbeslut om relationsförändringen, *Ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan* (prop. 1995/96:80), föreslogs sedermera att huvudmannaskapet för de allmänna begravningsplatserna skulle ligga kvar hos Svenska kyrkan, vilket också blev riksdagens beslut. I propositionen anfördes bl.a. att kyrkan sköter förvaltningen av sina begravningsplatser på ett föredömligt sätt, att flertalet kyrkogårdar d.v.s. begravningsplatser är belägna på kyrkotomter och att det finns ett starkt stöd för denna ordning bland remissorganen. I principbeslutet fastslogs även att finansieringen av begravningsverksamheten skulle vara lokalt förankrad och vara en del av kyrkoavgiften för dem som är medlemmar i Svenska kyrkan. Det senare har dock delvis förändrats därefter, bl.a. på initiativ av Svenska kyrkan, se Kyrkorättsutskottets betänkande *Huvudmannaskap för begravningsverksamheten* (Kr 2013:6) för en närmare redogörelse.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Vid kyrkomötet år 2003 behandlades en motion där Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten berördes (motion 2003:20). Kyrkomötet avslog motionen på förslag av Kyrkorättsutskottet. Utskottet menade att Svenska kyrkan ombesörjer begravningsverksamheten på ett bra sätt, att verksamheten är ett naturligt inslag i kyrkans verksamhet samt att de skäl som låg till grund för beslutet om den nuvarande ordningen inte har förändrats (Kr 2003:4).

Vid kyrkomötet år 2004 behandlades ett förslag om att driva frågan att förmå regeringen utreda ett annat huvudmannaskap för begravningsverksamheten för icke-kristna trosbekännare (M 2004:6). Även denna motion avslogs på förslag av Kyrkorättsutskottet, som anförde att Svenska kyrkan har anförtratts uppgiften av staten, att det inte framförts några önskemål från samhällets sida om en ändring och att det därmed inte är en angelägenhet för Svenska kyrkan att ta initiativ till en förändring (Kr 2004:3).

Vid kyrkomötet år 2013 behandlades slutligen en motion där det föreslogs att kyrkostyrelsen skulle utreda konsekvenserna av ett förändrat huvudmannaskap för begravningsverksamheten (M 2013:59). Kyrkomötet avslog motionen på förslag av Kyrkorättsutskottet, som anslöt sig till vad kyrkomötet tidigare uttalat och menade att det saknas skäl att utreda eventuella konsekvenser av ett förändrat huvudmannaskap (Kr 2013:6). Utskottet anförde att Svenska kyrkan alltjämt ombesörjer begravningsverksamheten på ett bra sätt, att den är en naturlig och viktig del i Svenska kyrkans arbete och att de skäl som låg till grund för beslutet om den nuvarande ordningen alltjämt är bärande.

Behandling i Sveriges riksdag

Riksdagen har vid motionsbehandling vid ett antal tillfällen, senast under riksåret 2013/14, behandlat frågan om Svenska kyrkan som huvudman för begravningsverksamheten. Samtliga motioner har på förslag av konstitutionsutskottet avslagits med motiveringen att det saknas skäl att förorda en ändring eller omprövning av relationerna mellan staten och Svenska kyrkan (Riksdagens betänkanden 2013/14:KU27, 2011/12:KU12, 2008/09:KU7, 2002/03:KU20 och 2000/01:KU1). Under riksåret 2014/15 har ytterligare en motion inlämnats (M 2014/15:2540 *Separera kyrkan från*

staten). Motionen har inte ännu beretts av något av riksdagens utskott, men är till sitt innehåll identisk med en motion som avslogs under riksåret 2013/14 (se 2013/14:KU27).

Kr 2015:3

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:50.

I motionen föreslås att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning om huvudmannaskapet för begravningsväsendet. I motionen lyfts bl.a. frågor om Svenska kyrkan som huvudman för begravningsverksamheten i ett alltmer mångkulturellt samhälle. Kyrkorättsutskottet konstaterar att samhället på många områden präglas av olika kulturer och religioner, vilket innebär att Svenska kyrkans huvudmän vid fullgörandet av sina uppgifter inom begravningsverksamheten också möter många olika begravnings seder, såväl religiösa som icke-religiösa. Det finns enligt utskottets mening inte några andra indikationer än att Svenska kyrkan, såväl ur detta som ur andra perspektiv, anses fullgöra huvudmannaskapet för begravningsverksamheten väl och med ett stort förtroende. Kyrkorättsutskottet kan konstatera att Sveriges riksdag så sent som under riksåret 2013/14 vidhållit sitt tidigare ställningstagande att det saknas skäl att förorda en ändring eller omprövning av relationerna mellan staten och Svenska kyrkan. Mot bakgrund av detta och vad som i övrigt anförts saknas det således skäl att ompröva Kyrkorättsutskottets tidigare ställningstaganden i frågan om huvudmannaskapet för begravningsverksamheten (Kr 2013:6 och däri hänvisade betänkanden). Detta innebär vidare att det också saknas behov av att tillsätta en utredning av det slag som motionären efterfrågar. Kyrkorättsutskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Uppsala den 24 september 2015

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Margareta Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Agnetha Eriksson, Manilla Bergström, Sofia Särdaqvist, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Sven Ingvar Holmgren, Christina Blomqvist, Georg Lagerberg, Per-Olof Jacobsson, Ann-Christine From Utterstedt, Mikael Eskilandersson och Lars Larsson.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2015:4

Konsekvenserna av kyrkomötets beslut

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2015:98 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska ges i uppdrag att initiera forskning kring konsekvenserna av genomgripande beslut i kyrkomötet, med särskild inriktning på hur kyrkosyn, teologi kring dop och medlemskap i Svenska kyrkan och ämbetssyn påverkats av besluten. Uppdraget till kyrkostyrelsen ska enligt motionen i första hand inte syfta till att på kort sikt initiera förändringar i kyrkoordningen.

Kyrkorättsutskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av att kyrkomötets beslut följs upp, men menar att detta kan göras på andra sätt än genom att forskning initieras. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:98, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:98, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2015:98 av Ola Isacson och Lisa Tegby, Konsekvenserna av kyrkomötets beslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera forskning kring konsekvenserna av genomgripande beslut i kyrkomötet, med särskild inriktning på hur kyrkosyn, teologi kring dop och medlemskap i Svenska kyrkan och ämbetssyn påverkats av besluten.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdraget till kyrkostyrelsen i första hand inte syftar till att på kort sikt initiera förändringar i kyrkoordningen.

Bakgrund

Församlingen är den lokala pastorala nivån inom Svenska kyrkan med grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Stiften, som är den regionala pastorala nivån, främjar och har tillsyn över församlingslivet. Den nationella nivån utövar sitt stöd till församlingslivets utveckling via stiften, vilket tar sig uttryck genom stiftens olika behov.

Den nationella nivåns uppgift är att vara en sammanhållande kraft för Svenska kyrkan och bidra till att uppdraget fullgörs rikstäckande. Detta sker genom ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter, bl.a. i fråga om inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, ekumeniska relationer

samt internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara Svenska kyrkans röst såväl i det svenska samhället som internationellt och bidra till att Svenska kyrkan som helhet är en positiv kraft för att samhället ska hålla ihop och inte dra isär. Mer om den nationella nivåns uppdrag som stödjande och sammanhållande kraft finns att läsa i kyrkostyrelsens skrivelse *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2016–2018*, KsSkr 2015:1.

Ett uppdrag är att främja forskning inom det teologiska forskningsområdet och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden. Till uppdraget hör vidare att företräda Svenska kyrkan i akademien och samhällsdebatten. Verksamheten inriktas på att genomföra forskning vars resultat utgör underlag för Svenska kyrkans reflektion över sin identitet och sitt uppdrag samt reflektion över religionernas roll i det mångkulturella samhället. Arbetet innebär också att tillgängliggöra forskningsresultaten.

Den nationella nivån bedriver oberoende forskning i nära samverkan med universitet och högskolor i Sverige och internationellt. Genom forskning och analys visar kyrkostyrelsen på övergripande perspektiv och utmanar Svenska kyrkan att reflektera över sin identitet och om hur uppdraget kan ta gestalt. Det innebär att initiera och samverka i forskningsprojekt som har såväl samhällsrelevans som kyrkorelevans. Det innebär också att ta fram beslutsunderlag så att församlingar och stift ska kunna forma en verksamhet som är motiverad i deras sammanhang och som bidrar till kyrkans samlade förmåga. Kyrkostyrelsen har, efter samråd med stiftens styrelser, fastställt att omvärldsanalys och forskning är ett av fyra övergripande områden som ska ges särskild prioritet under planeringsperioden 2016–2018 (se KsSkr 2015:1 s. 7 f.).

Den närmaste tiden kommer forskning i huvudsak att ske inom följande områden: Kyrkans identiteter, diakonal utveckling och välfärdsfrågor, mänskliga rättigheter och religionsfrihet, global etik, globala normbildningsprocesser och mångkulturalism samt genusrelationer i kyrka och samhälle. Nyligen har en studie påbörjats vad gäller anställda och förtroendevaldas syn på den nya organisationen. Under perioden 2016–2018 fortsätter bearbetningen av området naturvetenskap, teologi och livstolkning i projektform i samarbete med flera organisationer. (se KsSkr 2015:1 s. 29)

Ett exempel på hur forskning sker i våra nordiska systerkyrkor är hur forskningen bedrivs i Norge. Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning (KIFO) inrättades 1993 och är en privat stiftelse, finansierad av Norska kyrkan och från norska Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. KIFO ingår i ett forskningsnätverk med en rad forsknings- och utbildningsinstitutioner inom samma forskningsfält. Utöver forskning genomför KIFO bl.a. utvärderingar av projekt och reformer i Norska kyrkan. Här kan bl.a. nämnas en utvärdering av kyrkovalet 2011 och Norska kyrkans demokratireform.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkorättsutskottet beslutar att avslå motion 2015:98.

I motionen yrkas att kyrkostyrelsen ges i uppdrag att initiera forskning kring konsekvenserna av genomgripande beslut i kyrkomötet, med särskild inriktning på hur kyrkosyn, teologi kring dop och medlemskap i Svenska kyrkan och ämbetssyn påverkats av besluten. Uppdraget ska inte i första hand syfta till att på kort sikt initiera förändringar i kyrkoordningen.

Kyrkorättsutskottet konstaterar inledningsvis att det av bakgrundsteckningen framgår att ett av den nationella nivåns uppdrag är att främja forskning inom det teologiska forskningsområdet och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden. Efter samråd med stiftens styrelser har kyrkostyrelsen fastställt att omvärldsanalys och forskning är ett av fyra övergripande områden som ska ges särskild prioritet under planeringsperioden 2016–2018. En rad forskningsprojekt bedrivs på den nationella nivån redan idag och ytterligare planeras.

Kyrkorättsutskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av att kyrkomötets beslut följs upp och anser att det ligger i Svenska kyrkans eget intresse att detta görs. I detta avseende kan norska KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning, utgöra ett gott exempel på hur sådana uppföljningar kan genomföras.

Utskottet vill i sammanhanget lyfta De Ungas Kyrkomötes motionssvar på motion 2015:98, i vilket man bl.a. anför att man gärna skulle se att Svenska kyrkan på alla nivåer blev bättre på att följa upp vilka effekter de beslut som fattas faktiskt har i verkligheten. Ett förslag De Ungas Kyrkomöte ger är att utreda möjligheten att skapa en ny rutin där varje beslut om åtgärder också inkluderar ett beslut om att inom en viss tid följa upp och undersöka det eventuella resultatet av det beslut man har fattat. Utskottet vill, i likhet med De Ungas Kyrkomöte, understryka vikten av förekomsten av rutiner för uppföljning av beslut, inte minst på nationell nivå.

Till skillnad från motionärerna anser utskottet att uppföljningar av kyrkomötets beslut inte nödvändigtvis behöver ske genom att forskning initieras, utan att de exempelvis kan genomföras i form av utredningar, rapporter, årsredogörelser och utvärderingar. Ett gott exempel på detta är de utvärderingar av kyrkovalen som har gjorts vid flera tillfällen.

Mot bakgrund av det som har anförts anser Kyrkorättsutskottet att motion 2015:98 ska avslås.

Uppsala den 24 september 2015

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Margareta Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Agnetha Eriksson, Manilla Bergström, Sofia Särdaqvist, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Sven Ingvar Holmgren, Christina Blomqvist, Georg Lagerberg, Per-Olof Jacobsson, Ann-Christine From Utterstedt, Mikael Eskilanderesson och Lars Larsson.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss mot Kyrkorättsutskottets beslut att avslå motion 2015:98.

Intentionen med motion 2015:98 är att kyrkostyrelsen ska initiera forskning som syftar till att undersöka om det skett förskjutningar i Svenska kyrkans självförståelse som en följd av genomgripande beslut, som kyrkomötet fattat.

Vi anser att den forskning som motionärerna avser är något helt annat än utvärdering och uppföljning av beslut i kyrkomötet, som utskottet diskuterat och motiverat som skäl att avslå motionen.

Även om kyrkostyrelsen fastställt att forskning är ett av de fyra prioriterade områdena de närmaste åren, finns inget som garanterar att detta resulterar i forskning rörande teologiska förändringar av genomgripande beslut i kyrkomötet.

Vi föreslår att kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2015:98.

Gunvor Torstensson, Anders Roos och Boel Johansson

Särskild mening

Vi ansluter oss till uppfattningen som kommer till uttryck i reservationen av Gunvor Torstensson m.fl. till förmån för bifall till förslagen i motion 2015:98.

Manilla Bergström och Sofia Särddquist